

Total No. of Printed Pages—11

23E—POSC

2023

POLITICAL SCIENCE

*Full Marks : 100**Pass Marks : 30**Time : 3 hours**The figures in the margin indicate full marks for the questions***ALLOTMENT OF MARKS**

PART—A / ক-শাখা

Q. No. 1 [(a)-(j)] carries 1 mark each	:	1×6 = 6
Q. No. 2 [(a)-(j)] carries 2 marks each	:	2×6 = 12
Q. No. 3 [(a)-(h)] carries 4 marks each	:	4×5 = 20
Q. No. 4 [(a)-(d)] carries 6 marks each	:	6×2 = 12
		Total = 50

PART—B / খ-শাখা

Q. No. 5 [(a)-(j)] carries 1 mark each	:	1×6 = 6
Q. No. 6 [(a)-(j)] carries 2 marks each	:	2×6 = 12
Q. No. 7 [(a)-(h)] carries 4 marks each	:	4×5 = 20
Q. No. 8 [(a)-(d)] carries 6 marks each	:	6×2 = 12
		Total = 50

Total (Part—A & Part—B) : 50 + 50 = 100

(2)

PART—A

ক—শাখা

(Indian Constitution at Work)

(কাৰ্যত ভাৰতীয় সংবিধান)

1. Answer any six from the following :

1×6=6

নিম্নলিখিতবোৰৰ যি কোনো ছটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Who is the ex officio Chairperson of the Rajya Sabha?

ৰাজ্যসভাৰ পদেন সভাপতি কোন ?

(b) Who is the Real Executive of India?

ভাৰতৰ প্ৰকৃত কাৰ্যপালিকা কোন ?

(c) Mention one feature of the Fundamental Rights in India.

ভাৰতৰ মৌলিক অধিকাৰৰ এটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা ।

(d) When was the Indian Constitution adopted?

ভাৰতীয় সংবিধান কেতিয়া গ্ৰহণ কৰা হৈছিল ?

(e) The 42nd Amendment of the Indian Constitution was passed in the year _____.

(Fill in the blank)

_____ চনত ভাৰতীয় সংবিধানৰ ৪২তম সংশোধনী গৃহীত হৈছিল ।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(3)

(f) In which case did the Supreme Court advance the theory of basic structure of the Constitution of India?

উচ্চতম ন্যায়ালয় কোনটো গোচৰত ভাৰতৰ সংবিধানৰ মূল গাঁথনিৰ সূত্র আগবঢ়াইছিল ?

(g) The Directive Principles of State Policy are justiciable.

(Write True or False)

ৰাষ্ট্ৰ পৰিচালনাৰ নিৰ্দেশাত্মক নীতিসমূহ বাদযোগ্য।

(সত্য নে অসত্য লিখা)

(h) Who presides over a Joint Session of the Parliament?

সংসদৰ যুটীয়া অধিবেশনত কোনে সভাপতিত্ব কৰে ?

(i) Which Article of the Indian Constitution describes the amendment procedure?

ভাৰতীয় সংবিধানৰ কোনটো অনুচ্ছেদত সংশোধন প্ৰক্ৰিয়াটো বৰ্ণনা কৰা হৈছে ?

(j) Who was the President of the Constituent Assembly?

সংবিধান সভাৰ সভাপতি কোন আছিল ?

2. Answer any six from the following questions : $2 \times 6 = 12$

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো ছটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Mention two means of ensuring independence of the judiciary in India.

ভাৰতবৰ্ষত ন্যায়পালিকাৰ স্বাধীনতা সুৰক্ষিত কৰা দুটা উপায় উল্লেখ কৰা।

(4)

(b) Write two main points of the Objective Resolution.

উদ্দেশ্যধৰ্মী প্ৰস্তাৱৰ দুটা মূল দিশ লিখা।

(c) Mention the name of the two States in India having bicameral legislature.

দ্বি-সদনযুক্ত বিধানমণ্ডল থকা ভাৰতবৰ্ষৰ দুখন ৰাজ্যৰ নাম উল্লেখ কৰা।

(d) Mention two provisions that India borrowed from the US Constitution.

আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ সংবিধানৰ পৰা ভাৰতে গ্ৰহণ কৰা দুটা ব্যৱস্থা উল্লেখ কৰা।

(e) What do you mean by Preventive Detention?

বাধাজনক আটক ব্যৱস্থা বুলিলে কি বুজা?

(f) Why is India called a Republic?

ভাৰতবৰ্ষক গণৰাজ্য বুলি কিয় কোৱা হয়?

(g) Write any two differences between the Fundamental Rights and Directive Principles of State Policy.

মৌলিক অধিকাৰ আৰু ৰাষ্ট্ৰ পৰিচালনাৰ নিৰ্দেশাত্মক নীতিৰ মাজত থকা যি কোনো দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

(h) Mention two federal features of the Indian Constitution.

ভাৰতীয় সংবিধানৰ দুটা যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

(5)

(i) What do you mean by Universal Adult Franchise?

সাৰ্বজনীন প্ৰাপ্তবয়স্ক ভোটাধিকাৰ বুলিলে কি বুজা ?

(j) Mention two functions of the Municipal Board of Assam.

অসমৰ পৌৰ পৰিষদৰ দুটা কাৰ্য উল্লেখ কৰা ।

3. Answer any *five* from the following questions : 4×5=20

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো পাঁচটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Explain in brief the unitary characteristics of the Indian Constitution.

ভাৰতীয় সংবিধানৰ একাত্মক বৈশিষ্ট্য সম্পৰ্কে চমুকৈ বিশ্লেষণ কৰা ।

(b) Explain the debate over the basic structure of the Indian Constitution.

ভাৰতীয় সংবিধানৰ মূল গাঁথনি সম্পৰ্কে থকা বিতৰ্কটো বিশ্লেষণ কৰা ।

(c) Explain how the Parliament controls the executive.

সংসদে কাৰ্যপালিকাক কেনেকৈ নিয়ন্ত্ৰণ কৰে, বিশ্লেষণ কৰা ।

(d) What do you mean by political philosophy approach? Explain it in Indian context.

সাংবিধানিক দৰ্শন দৃষ্টিভঙ্গী বুলিলে কি বুজা ? ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰসঙ্গত ইয়াৰ বিশ্লেষণ কৰা ।

(e) Explain how the Constitution is a means of democratic transformation.

সংবিধানক এক গণতান্ত্ৰিক পৰিৱৰ্তনৰ মাধ্যম হিচাপে বিশ্লেষণ কৰা ।

(6)

(f) Discuss the main sources of the Indian Constitution.

ভাৰতীয় সংবিধানৰ প্ৰধান উৎসসমূহ আলোচনা কৰা ।

(g) Discuss the role of the Governor during the President's rule.

ৰাষ্ট্ৰপতি শাসনৰ সময়ত ৰাজ্যপালৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা ।

(h) Discuss the powers and functions of the Lok Sabha.

লোকসভাৰ ক্ষমতা আৰু কাৰ্যাৱলী আলোচনা কৰা ।

4. Answer any *two* from the following questions : 6×2=12

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো দুটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Discuss the powers and functions of the Supreme Court of India.

ভাৰতৰ উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ ক্ষমতা আৰু কাৰ্যাৱলী আলোচনা কৰা ।

(b) Discuss the Fundamental Rights enshrined in the Constitution of India.

ভাৰতীয় সংবিধানত সন্নিৱিষ্ট মৌলিক অধিকাৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা ।

(c) Discuss the composition, power and functions of the Election Commission of India.

ভাৰতৰ নিৰ্বাচনী আয়োগৰ গঠন, ক্ষমতা আৰু কাৰ্যাৱলী আলোচনা কৰা ।

(d) Discuss the lawmaking procedure in the Indian Parliament.

ভাৰতীয় সংসদৰ আইন প্ৰণয়ন প্ৰক্ৰিয়াটো আলোচনা কৰা ।

(7)

PART—B

খ—শাখা

(Political Theory)

(ৰাজনৈতিক তত্ত্ব)

5. Answer any six from the following questions : . 1×6=6

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো ছটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Who wrote the book, *Republic*?

Republic নামৰ গ্ৰন্থখন কোনে লিখিছিল ?

(b) Who put forward the concept of distributive justice?

বিতৰণমূলক ন্যায়ৰ ধাৰণাটো কোনে আগবঢ়াইছিল ?

(c) Give an example of political rights.

ৰাজনৈতিক অধিকাৰৰ এটা উদাহৰণ দিয়া ।

(d) Write a difference between negative and positive peace.

নেতিবাচক আৰু ইতিবাচক শান্তিৰ মাজৰ এটা পাৰ্থক্য লিখা ।

(e) Mention a difference between Indian secularism and Western secularism.

ভাৰতীয় ধৰ্মনিৰপেক্ষতাবাদ আৰু পশ্চিমীয়া ধৰ্মনিৰপেক্ষতাবাদৰ মাজৰ এটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা ।

(8)

(f) In which year was the Universal Declaration of Human Rights (UDHR) adopted?

মানৱ অধিকাৰৰ সাৰ্বজনীন ঘোষণাপত্ৰখন কেতিয়া গৃহীত হৈছিল ?

(g) Write a feature of development.

বিকাশৰ এটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(h) Who first used the term 'politics' ?

'ৰাজনীতি' শব্দটো কোনে প্ৰথমে ব্যৱহাৰ কৰিছিল ?

(i) Who wrote the book, *Long Walk to Freedom*?

Long Walk to Freedom নামৰ গ্ৰন্থখন কোনে লিখিছিল ?

(j) Give an example of Human Rights.

মানৱ অধিকাৰৰ এটা উদাহৰণ দিয়া।

6. Answer any six from the following questions :

2×6=12

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো ছটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Mention two forms of structural violence.

গাঁথনিগত হিংসাৰ দুটা ধৰণ উল্লেখ কৰা।

(b) Why do we need constraints in enjoying freedom?

স্বাধীনতা উপভোগ কৰোঁতে কিছুমান বাধাৰ কিয় প্ৰয়োজন ?

(c) Mention two components of nationalism.

জাতীয়তাবাদৰ দুটা উপাদান উল্লেখ কৰা।

(9)

(d) What do you mean by global citizenship?

গোলকীয় নাগৰিকত্ব বুলিলে কি বুজা ?

(e) Mention two negative dimensions of development.

উন্নয়নৰ দুটা নেতিবাচক দিশ উল্লেখ কৰা।

(f) Mention two forms of equality.

সমতাৰ দুটা ধৰণ উল্লেখ কৰা।

(g) What do you mean by social justice?

সামাজিক ন্যায় বুলিলে কি বুজা ?

(h) Mention two subject matters of political theory.

ৰাজনৈতিক তত্ত্বৰ দুটা বিষয়বস্তু উল্লেখ কৰা।

(i) What do you mean by individual liberty?

ব্যক্তি স্বতন্ত্রতা বুলিলে কি বুজা ?

(j) What is meant by national right to self-determination?

জাতীয় আত্মনিয়ন্ত্ৰণৰ অধিকাৰ মানে কি ?

7. Answer any *five* from the following questions : 4×5=20

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো পাঁচটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Explain the different challenges to peace in contemporary world.

সমসাময়িক সময়ত শান্তিৰ বিভিন্ন প্ৰত্যাহ্বানসমূহ বিশ্লেষণ কৰা।

(b) Write a note on alternative concepts of development.

উন্নয়নৰ বিকল্প ধাৰণাসমূহৰ বিষয়ে এটা টোকা লিখা।

(10)

(c) Write a note on non-violence.

অহিংসাৰ ওপৰত এটা টোকা লিখা।

(d) Explain the concept of liberty as put forward by J. S. Mill.

জে. এছ. মিলৰ স্বাধীনতাৰ ধাৰণাটো বিশ্লেষণ কৰা।

(e) Write the relationships between rights and duties.

অধিকাৰ আৰু কৰ্তব্যৰ মাজৰ সম্পৰ্কসমূহ লিখা।

(f) Mention the differences between Political Science and History.

ৰাজনীতি বিজ্ঞান আৰু ইতিহাসৰ মাজৰ পাৰ্থক্যসমূহ উল্লেখ কৰা।

(g) Explain John Rawls' theory of justice.

জন ৰাউলছৰ ন্যায়ৰ তত্ত্বটো বিশ্লেষণ কৰা।

(h) Mention four differences between citizens and aliens.

নাগৰিক আৰু বিদেশীৰ মাজৰ চাৰিটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।

8. Answer any *two* from the following questions : 6×2=12

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো দুটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Define political theory. Discuss the utility of the study of political theory.

ৰাজনৈতিক তত্ত্বৰ সংজ্ঞা দিয়া। ৰাজনৈতিক তত্ত্ব অধ্যয়নৰ উপযোগিতা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

(11)

(b) What is freedom? Explain the main dimensions of freedom.

স্বাধীনতা কি ? ইয়াৰ প্ৰধান দিশসমূহ ব্যাখ্যা কৰা ।

(c) What do you mean by secularism? Write a critical note on Indian secularism.

ধৰ্মনিৰপেক্ষতাবাদ বুলিলে কি বুজা ? ভাৰতীয় ধৰ্মনিৰপেক্ষতাবাদৰ ওপৰত এটা সমালোচনামূলক টোকা লিখা ।

(d) "Political liberty without economic equality is meaningless." Explain.

“অৰ্থনৈতিক সমতা অবিহনে ৰাজনৈতিক স্বাধীনতা অৰ্থহীন ।” ব্যাখ্যা কৰা ।

***